თებერვალი, 2014

„საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების შესახებ შეთანხმების“ გზამკვლევი

(ხშირად დასმული კითხვები)

- რა ეწოდება ოფიციალურად „საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების შესახებ შეთანხმებას"?
- რა არის „ასოცირების შესახებ შეთანხმება"?
- როგორ მიმდინარეობდა მოლაპარაკებები „ასოცირების შესახებ შეთანხმებაზე"?
- რა სტრუქტურა აქვს შეთანხმებას?
- რას ითვალისწინებს შეთანხმება?
- რა არის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის სივრცე? (DC FTA)
- რა სარგებელს ითვალისწინებს DC FTA?
- რა ვალდებულებებს ითვალისწინებს DC FTA და რა შედეგს მოიტანს მათი შესრულება?
- რა გამოწვევები ახლავს DC FTA-ის განხორციელებას?
- რა სარგებელს მოუტანს საქართველოს სანიტარიული და ფიტოსანიტარიული ზომების განხორციელება?
- რა სარგებელს მიიღებენ საქართველოს მოქალაქეები „ასოცირების შესახებ შეთანხმებისგან"?
- ითვალისწინებს თუ არა „ასოცირების შესახებ შეთანხმება" ევროკავშირში გაწევრიანებას?
- რა არის ნათქვამი შეთანხმებაში კონფლიქტის მოგვარებაზე?
- რას ითვალისწინებს შეთანხმება ევროკავშირთან სავიზო რეჟიმის ლიბერალიზაციასთან დაკავშირებით?
- რას ითვალისწინებს შეთანხმება დემოკრატიული რეფორმების კუთხით?
- რა არის ნათქვამი შეთანხმებაში უმცირესობათა უფლებებზე?
- რა გავლენას მოახდენს შეთანხმება დარგობრივი პოლიტიკის სფეროებზე?
- რა პერსპექტივებს ითვალისწინებს შეთანხმება განათლებისა და მეცნიერების სფეროში?
- გაღრმავდება თუ არა საქართველო-ევროკავშირის პოლიტიკური დიალოგი?
- რა როლი ექნება „ასოცირების შესახებ შეთანხმების" პროცესში სამოქალაქო საზოგადოებას?
- როგორ მოხდება ევროკავშირის კანონმდებლობასთან საქართველოს კანონმდებლობის დაახლოვება?
- როგორ დაეხმარება ევროკავშირი საქართველოს შეთანხმების იმპლემენტაციაში?
- ვრცელდება თუ არა შეთანხმება საქართველოს აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთი რეგიონებზე?
- როდის ამოქმედდება შეთანხმება?
- რა არის ასოცირების დღის წესრიგი?

რა ეწოდება ოფიციალურად „საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების შესახებ შეთანხმებას“?

„საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების შესახებ შეთანხმებას“ ოფიციალურად ეწოდება „ასოცირების შესახებ შეთანხმება ერთის მხრივ, ევროკავშირს და ევროპის ატომური ენერგიის გაერთიანებას და მათ წევრ სახელმწიფოებსა და მეორეს მხრივ, საქართველოს შორის.“

ვინაიდან „ასოცირების შესახებ შეთანხმება“ მოიცავს არა მხოლოდ იმ სფეროებს, რომლებშიც ევროკავშირს ექსკლუზიური კომპეტენცია აქვს, არამედ სფეროებს, რომლებშიც ევროკავშირი ინაწილებს კომპეტენციას წევრ ქვეყნებთან, შესაბამისად, შეთანხმების მხარეებად ევროკავშირთან ერთად გამოდიან მისი წევრი ქვეყნებიც.

რაც შეეხება ევროპის ატომური ენერგიის გაერთიანებას *(ევრატომი)*, მიუხედავად იმისა, რომ 1993 წელს (მაასტრიხტის ხელშეკრულებით) და 2009 წელს (ლისაბონის ხელშეკრულებით) მოხდა ევროპის გაერთიანებების *(ქვანახშირისა და ფოლადის გაერთიანება - European Coal and Steel Community და ევროპის ეკონომიკური გაერთიანება - European Economic Community*) ჯერ შერწყმა, ხოლო შემდგომ ერთ სამართლებრივ სუბიექტად *(ევროკავშირად, EU)* ჩამოყალიბება, ევროპული ატომური ენერგიის გაერთიანებამ *(European Atomic Energy Community)* შეინარჩუნა დამოუკიდებელი სამართლებრივი სტატუსი. ვინაიდან „ასოცირების შესახებ შეთანხმება“ მოიცავს ატომური ენერგიის გაერთიანების კომპეტენციაში შემავალ საკითხებსაც, ევრატომი წარმოადგენს შეთანხმების მხარეს.

რა არის „ასოცირების შესახებ შეთანხმება“?

„ასოცირების შესახებ შეთანხმება“ ფორმდება ევროკავშირსა და ევროკავშირის არაწევრ ქვეყანას შორის და მიზნად ისახავს მხარეთა შორის თანამშრომლობის ჩარჩოს შექმნას. „ასოცირების შესახებ შეთანხმება“ სამართლებრივად სავალდებულოა.

„საქართველოსა და ევროკავშირს შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმება“ ამბიციური და ინოვაციური, ე.წ. „ახალი თაობის” შეთანხმებაა, რამდენადაც, მანამდე გაფორმებული მსგავსი შეთანხმებებისგან განსხვავებით, მოიცავს ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის სივრცის კომპონენტს (Deep and Comprehensive Free Trade Area - DC FTA) და ითვალისწინებს ევროკავშირთან დაახლოვების მნიშვნელოვან კონკრეტულ მექანიზმებს.

საქართველოსთვის ევროკავშირთან „ასოცირების შესახებ შეთანხმების“, ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის სივრცის ჩათვლით, გაფორმების პერსპექტივა გაიხსნა „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ ინიციატივით.[1]

„საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების შესახებ შეთანხმება“ ჩაანაცვლებს 1996 წელს ხელმოწერილ „პარტნიორობისა და თანამშრომლობის შესახებ შეთანხმებას“ (Partnership and Cooperation Agreement - PCA) და შექმნის საქართველოსა და ევროკავშირს შორის თანამშრომლობის ახალ სამართლებრივ ჩარჩოს. PCA-სთან შედარებით, „ასოცირების შესახებ შეთანხმება“ ითვალისწინებს თანამშრომლობის უფრო გაღრმავებას საქართველოსა და ევროკავშირს შორის თანამშრომლობის ყველა პრიორიტეტული მიმართულებით.

როგორ მიმდინარეობდა მოლაპარაკებები „ასოცირების შესახებ შეთანხმებაზე“?

საქართველოსა და ევროკავშირს შორის მოლაპარაკებები „ასოცირების შესახებ შეთანხმებაზე“ ოფიციალურად დაიწყო 2010 წლის ივლისში *(ხოლო ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის სივრცის კომპონენტზე - 2011 წლის დეკემბერში).* მოლაპარაკებების პროცესში გაიმართა 15 პლენარული სესია შეთანხმების პოლიტიკურ ნაწილზე, 6 რაუნდი - ღრმა და ყოვლისმომცველ თავისუფალ ვაჭრობის სივრცეზე და 100-მდე ვიდეო-კონფერენცია დარგობრივი თანამშრომლობის საკითხებსა და DC FTA-ზე. მოლაპარაკებები დასრულდა 2013 წლის ივლისში. მოლაპარაკებების პროცესში ჩართული იყო საქართველოს ყველა შესაბამისი სამინისტრო და უწყება.

შეთანხმების პარაფირება *(მოლაპარაკებული ტექსტის დადასტურება მხარეთა დელეგაციების ხელმძღვანელების მიერ, შეთანხმების თითოეულ გვერდზე ინიციალების დასმით)* მოხდა 2013 წლის 29 ნოემბერს, „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ ვილნიუსის სამიტის ფარგლებში.

რა სტრუქტურა აქვს შეთანხმებას?

„ასოცირების შესახებ შეთანხმება“ პირობითად შეგვიძლია სამ ნაწილად დავყოთ: **პოლიტიკური თანამშრომლობა** *(პრეამბულა; კარი I-III; VIII)* **დარგობრივი თანამშრომლობა** *(კარი V-VII)* და **ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის სივრცე (DC FTA)** *(კარი IV).*

---

[1] „აღმოსავლეთ პარტნიორობა“, როგორც ევროკავშირის აღმოსავლეთ ევროპულ მეზობელ ქვეყნებთან (აზერბაიჯანი, ბელარუსი, მოლდოვა, საქართველო, სომხეთი, უკრაინა) თანამშრომლობის ფორმატი, წარმოადგენს შვედეთისა და პოლონეთის ინიციატივას. მისი მთავარი მიზანია, ევროპელ პარტნიორებთან მიმართებაში, ევროპული სამეზობლო პოლიტიკის (ENP) განხორციელების ხელშეწყობა და მისი აღმოსავლეთ განზომილების გაძლიერება. პარტნიორობა 2009 წლიდან ამოქმედდა. ეს ინიციატივა პარტნიორ ქვეყნებს ევროკავშირთან მნიშვნელოვნად დაახლოვების მიზნით, კონკრეტულ მექანიზმებს სთავაზობს და ახალ შესაძლებლობებს უხსნის.

შეთანხმება 1000-მდე გვერდს მოიცავს და ითვალისწინებს საქართველოს კანონმდებლობის დაახლოვებას ევროკავშირის 300-მდე სამართლებრივ აქტთან.

შეთანხმებას აქვს შემდეგი სტრუქტურა:

პრეამბულა
კარი I: ზოგადი პრინციპები
კარი II: პოლიტიკური დიალოგი და რეფორმა; თანამშრომლობა საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის სფეროში
კარი III: მართლმსაჯულება, თავისუფლება და უსაფრთხოება
კარი IV: ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები
თავი 1: ეროვნული რეჟიმი და საქონლის ბაზარზე დაშვება
თავი 2: სავაჭრო ზომები
თავი 3: ტექნიკური ბარიერები ვაჭრობაში, სტანდარტიზაცია, მეტროლოგია, აკრედიტაცია და შესაბამისობის შეფასება
თავი 4: სანიტარიული და ფიტოსანიტარიული ზომები
თავი 5: საბაჟო და ვაჭრობის ხელშეწყობა
თავი 6: დაფუძნება, მომსახურებით ვაჭრობა და ელექტრონული კომერცია
თავი 7: მიმდინარე გადახდები და კაპიტალის მოძრაობა
თავი 8: საჯარო შესყიდვები
თავი 9: ინტელექტუალური საკუთრება
თავი 10: კონკურენცია
თავი 11: ვაჭრობასთან დაკავშირებული დებულებები ენერგეტიკის სფეროში
თავი 12: გამჭვირვალობა
თავი 13: ვაჭრობა და მდგრადი განვითარება
თავი 14: დავების მოგვარება
თავი 15: დაახლოვების ზოგადი დებულებები IV კარის შესაბამისად

კარი V: ეკონომიკური თანამშრომლობა
თავი 1: ეკონომიკური დიალოგი
თავი 2: საჯარო ფინანსების მართვა და ფინანსური კონტროლი
თავი 3: დაბეგვრა
თავი 4: სტატისტიკა

კარი VI: თანამშრომლობის სხვა სფეროები
თავი 1: ტრანსპორტი
თავი 2 : თანამშრომლობა ენერგეტიკის სფეროში
თავი 3: გარემოს დაცვა
თავი 4: კლიმატთან დაკავშირებული ქმედებები
თავი 5: სამრეწველო და საწარმოების პოლიტიკა და სამთო-მოპოვებითი საქმიანობა

თავი 6: კორპორაციული სამართალი, აღრიცხვა და აუდიტი და კორპორაციული მმართველობა
თავი 7: ფინანსური მომსახურება
თავი 8: თანამშრომლობა საინფორმაციო საზოგადოების სფეროში
თავი 9: ტურიზმი
თავი 10: სოფლის მეურნეობა და სასოფლო განვითარება
თავი 11: მეთევზეობა და საზღვაო მმართველობა
თავი 12: თანამშრომლობა კვლევის, ტექნოლოგიების განვითარებისა და დემონსტრირების სფეროში
თავი 13: მომხმარებელთა პოლიტიკა
თავი 14: დასაქმება, სოციალური პოლიტიკა და თანაბარი შესაძლებლობები
თავი 15: საზოგადოებრივი ჯანმრთელობა
თავი 16: განათლება, ტრეინინგი და ახალგაზრდობა
თავი 17: კულტურის სფეროში თანამშრომლობა
თავი 18: თანამშრომლობა აუდიოვიზუალურ და მედიის სფეროებში
თავი 19: თანამშრომლობა სპორტისა და ფიზიკური აქტივობის სფეროში
თავი 20: თანამშრომლობა სამოქალაქო საზოგადოების სფეროში
თავი 21: რეგიონალური განვითარება, თანამშრომლობა საზღვრისპირა და რეგიონალურ დონეზე
თავი 22: სამოქალაქო თავდაცვა
თავი 23: ევროკავშირის სააგენტოებსა და პროგრამებში მონაწილეობა

კარი VII: ფინანსური დახმარება და თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და კონტროლის შესახებ დებულებები

კარი VIII: ინსტიტუციური, ზოგადი და დასკვნითი დებულებები

- **34 დანართი,** რომელიც მოიცავს ევროკავშირის შესაბამისი სამართლებრივი აქტების ჩამონათვალს, რომელთაც უნდა დაუახლოვდეს საქართველო კონკრეტულ ვადებში;
- **4 ოქმი** (*„საქონლის წარმოშობის" ცნების განსაზღვრის და ადმინისტრაციული თანამშრომლობის მეთოდების შესახებ; საბაჟო საკითხებზე ადმინისტრაციული ურთიერთდახმარების შესახებ; ევროკავშირის ფინანსური დახმარების კონტექსტში, თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და კონტროლის დებულებებში გამოყენებული ტერმინების დეფინიციების შესახებ; ევროკავშირის პროგრამებში საქართველოს მონაწილეობის ძირითადი პრინციპების თაობაზე ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ჩარჩო ხელშეკრულების შესახებ).*

რას ითვალისწინებს შეთანხმება?

შეთანხმება გახსნის თანამშრომლობის გაღრმავების შესაძლებლობებს შემდეგი ძირითადი მიმართულებებით:

- **საერთო ევროპული ფასეულობების განმტკიცება და დაცვა.** დემოკრატიის და კანონის უზენაესობის, კარგი მმართველობის, ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა ერთგულება და გავრცელება; საერთაშორისო სამართლის პრინციპების, მათ შორის სუვერენიტეტისა და საერთაშორისოდ აღიარებულ საზღვრებში ტერიტორიული მთლიანობის პატივისცემა; კონფლიქტის მშვიდობიანი გზით მოგვარების ხელშეწყობა.
- **საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკა.** პოლიტიკური დიალოგისა და თანამშრომლობის გაღრმავება შესაბამის სფეროებში, მათ შორის შიდასახელმწიფოებრივი რეფორმა, საერთაშორისო მასობრივი განადგურების იარაღის გაუვრცელებლობა, რეგიონალური სტაბილურობა და სხვა.
- **მართლმსაჯულება, თავისუფლება და უსაფრთხოება,** მათ შორის, საზღვრის მართვის საკითხებზე თანამშრომლობის გაღრმავება, ფულის გათეთრების, ტერორიზმის, ნარკოტიკებით უკანონო ვაჭრობის, ორგანიზებული დანაშაულისა და ადამიანთა ტრეფიკინგის წინააღმდეგ ბრძოლა; პერსონალურ მონაცემთა დაცვა და სხვა.
- **დარგობრივი პოლიტიკის ყველა სფეროს მოდერნიზება და ევროპული სტანდარტების დანერგვა,** მაგ., ისეთ სფეროებში, როგორიც არის ტრანსპორტი, ენერგეტიკა, გარემოს დაცვა, სოფლის მეურნეობა, ტურიზმი, კვლევა და ტექნოლოგიები, დასაქმება და სოციალური პოლიტიკა, ჯანდაცვა, განათლება, კულტურა, სამოქალაქო საზოგადოება, რეგიონალური განვითარება და სხვა.
- **ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები,** რომელიც ითვალისწინებს საქართველოსა და ევროკავშირს შორის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის სივრცის (Deep and Comprehensive Free Trade Area – DC FTA) ჩამოყალიბებას. „ასოცირების შესახებ შეთანხმებაში" ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხების განხორციელება ქმნის ევროკავშირის შიდა ბაზარზე საქართველოს ეტაპობრივი ეკონომიკური ინტეგრაციის რეალურ მექანიზმს.

რა არის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის სივრცე? (DC FTA)

თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმებისგან (free trade agreement) განსხვავებით, **ღრმა და ყოვლისმომცველი** ვაჭრობის სივრცე გულისხმობს როგორც სატარიფო, ასევე არასატარიფო ბარიერების აღმოფხვრას და არეგულირებს ვაჭრობასთან დაკავშირებულ საკითხთა ფართო სპექტრს (მაგ., სურსათის უვნებლობა, პროდუქციის უსაფრთხოება, კონკურენციის პოლიტიკა, ინტელექტუალური საკუთრების დაცვა, საბაჟო საკითხები, სახელმწიფო შესყიდვები და სხვა). ვაჭრობის შესახებ სხვა შეთანხმებებისგან განსხვავებით, DC FTA გულისხმობს ვაჭრობის სფეროს მარეგულირებელი კანონმდებლობისა და ინსტიტუტების ეტაპობრივ დაახლოვებას ევროკავშირის შესაბამის რეგულაციებთან და ადმინისტრირების მექანიზმებთან.

რა სარგებელს ითვალისწინებს DC FTA?

საქართველო-ევროკავშირს შორის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის სივრცის ჩამოყალიბება ხელს შეუწყობს:

- ევროკავშირის ბაზრის მოთხოვნებთან თავსებადი სავაჭრო სისტემის ფორმირებას;
- გამჭვირვალე, სტაბილური ბიზნეს გარემოს ჩამოყალიბებას;
- საქართველოს საინვესტიციო მიმზიდველობისა და შესაბამისად, უცხოური ინვესტიციების ზრდას;
- ქვეყნის მდგრად განვითარებასა და ბუნებრივი რესურსების რაციონალურად გამოყენებას;
- ახალი საწარმოებისა და საექსპორტო პროდუქციის შექმნას;
- ადგილობრივი წარმოების მასშტაბების ზრდის კვალობაზე ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას;
- ქართული პროდუქციის საექსპორტო ბაზრების დივერსიფიცირებასა და გაფართოებას;
- ქართველი ექსპორტიორებისთვის ექსპორტთან დაკავშირებული ხარჯების შემცირებას;
- ქართველი მომხმარებლისთვის უსაფრთხო და უვნებელი პროდუქტის მიწოდებას;
- ინტელექტუალური საკუთრების უფლების დაცვას;
- სახელმწიფო ადმინისტრირების ორგანოების განვითარებას ევროპული საუკეთესო პრაქტიკის შესაბამისად;
- ზოგადად, ეკონომიკური ზრდის სტიმულირებასა და ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებას: მოკლევადიან პერსპექტივაში მთლიანი შიდა პროდუქტის (მშპ) ზრდას 1,7 %-ით, ხოლო გრძელვადიან პერსპექტივაში - 4,3 %-ით. მოკლევადიან პერსპექტივაში ექსპორტის 9 %-ით, ხოლო იმპორტის 4,4 %-ით, ხოლო გრძელვადიან პერსპექტივაში ექსპორტის 12 %-ით, ხოლო იმპორტის 7,5%-ით ზრდას.[2]

რა ვალდებულებებს ითვალისწინებს DC FTA და რა შედეგს მოიტანს მათი შესრულება?

DC FTA ითვალისწინებს ვაჭრობასთან დაკავშირებული საქართველოს კანონმდებლობის ეტაპობრივ დაახლოვებას ევროკავშირის კანონმდებლობასთან შემდეგ სფეროებში: სანიტარიული და ფიტოსანიტარიული ზომები, ვაჭრობაში ტექნიკური ბარიერები, სახელმწიფო შესყიდვები, საბაჟო და მომსახურებით ვაჭრობა (ელექტრონული კომუნიკაცია, ფინანსური მომსახურება, ტრანსპორტი, ფოსტა და საკურიერო მომსახურება).

აღნიშნულ სფეროებში (კერძოდ, **სანიტარიული და ფიტოსანიტარიული ზომები და ვაჭრობაში ტექნიკური ბარიერები**) დაახლოვების შედეგად საქართველოში შეიქმნება ევროპული დონის სურსათის უვნებლობისა და ხარისხის ეროვნული ინფრასტრუქტურის სისტემები, რაც ხელს

[2] ECORYS და CASE-ის კვლევა, ოქტომბერი, 2012 *"Trade Sustainability Impact Assessment in support of negotiations of a DCFTA between the EU and Georgia and the Republic of Moldova"*

შეუწყობს ქართული სასოფლო-სამეურნეო და ინდუსტრიული პროდუქციის თავისუფალ განთავსებას ევროკავშირის ბაზარზე და ასევე, ადგილობრივ ბაზარზე უვნებელი და უსაფრთხო პროდუქტის მიწოდებას.

აღსანიშნავია, რომ მოლაპარაკებების პროცესში ქართულმა მხარემ მიაღწია უპრეცედენტო შეთანხმებას ევროკავშირთან სატარიფო ლიბერალიზაციის კუთხით. შეთანხმების ძალაში შესვლისთანავე, ქართული წარმოშობის ყველა პროდუქტი (ნიორის გარდა, რომელზეც იმოქმედებს რაოდენობრივი შეზღუდვა), გათავისუფლდება საბაჟო ტარიფისგან ევროკავშირის ბაზარზე იმპორტისას.

სახელმწიფო შესყიდვების სფეროში კანონმდებლობის დაახლოვება უზრუნველყოფს საქართველოს სახელმწიფო შესყიდვების მაქსიმალურ გამჭვირვალობას და ამასთან, საქართველოში წარმოებული საქონლისა და მომსახურების დაშვებას ევროკავშირის წევრი ქვეყნების სახელმწიფო შესყიდვების ბაზარზე.

საბაჟო სფეროში კანონმდებლობის დაახლოვების შედეგად, საქართველოს საბაჟო რეგულაციები დაუახლოვდება ევროკავშირის პროგრესულ რეგულაციებს. განხორციელდება მჭიდრო თანამშრომლობა საქართველოსა და ევროკავშირის საბაჟო ადმინისტრაციებს შორის, რაც ხელს შეუწყობს საქართველო-ევროკავშირს შორის ექსპორტ/იმპორტის პროცედურების გამარტივებას, გამჭვირვალე და პროგნოზირებადი გარემოს შექმნას.

მომსახურებით ვაჭრობის სფეროში კანონმდებლობის დაახლოვება შესაძლებლობას იძლევა განხორციელდეს მომსახურების ბაზრების შემდგომი ლიბერალიზაცია, რაც ითვალისწინებს ქართული კომპანიებისათვის ევროკავშირის შესაბამის ბაზრებზე დაშვების უკეთეს პირობებს.

რა გამოწვევები ახლავს DC FTA-ის განხორციელებას?

DC FTA-ით გათვალისწინებული საკანონმდებლო დაახლოვება გულისხმობს შესაბამის სფეროებში ევროპული სტანდარტებისა და პრაქტიკის დანერგვას. აღნიშნულ ცვლილებებთან საჯარო და კერძო სექტორების ადაპტაციისათვის გათვალისწინებულია შესაბამისი ღონისძიებების გატარება სახელმწიფოს მხრიდან ევროკავშირის მხარდაჭერით, მათ შორის - ტექნიკური/საექსპერტო, საგანმანათლებლო და ფინანსური დახმარება ინსტიტუციური ინფრასტრუქტურის განვითარებისთვის.

რა სარგებელს მოუტანს საქართველოს სანიტარიული და ფიტოსანიტარიული ზომების განხორციელება?

სანიტარიული და ფიტოსანიტარიული სისტემის გაუმჯობესება, ევროპულ სტანდარტებთან დაახლოვება და განხორციელება გაზრდის ქართული პროდუქციის ხარისხს და აამაღლებს სანდოობას მსოფლიო ბაზარზე, რაც ხელს შეუწყობს ექსპორტის გაზრდას;

დაიცავს ქვეყანას მავნე ორგანიზმების შემოჭრისა და გავრცელებისგან, რაც საშუალებას მისცემს საქართველოს უზრუნველყოს ვეტერინარული კეთილსაიმედოობა და ხელს შეუწყობს ქართულ მწარმოებლებს განახორციელონ ცხოველური და მცენარეული წარმოშობის პროდუქციის ექსპორტი ევროკავშირის ბაზარზე.

რა სარგებელს მიიღებენ საქართველოს მოქალაქეები „ასოცირების შესახებ შეთანხმებისგან“?

„ასოცირების შესახებ შეთანხმების“ იმპლემენტაციის შედეგად, საქართველოს მოქალაქეები კონკრეტულ სარგებელს მიიღებენ. მათ შორის, აღსანიშნავია, ადგილობრივი სოფლის მეურნეობის პროდუქციის ხარისხის გაუმჯობესება; მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის უკეთესი შესაძლებლობების გახსნა; ევროპული განათლების ხელმისაწვდომობა; გაუმჯობესებული ჯანდაცვა; ენერგო ეფექტიანობის გაზრდა და განახლებადი ენერგო რესურსების განვითარება; უკეთესად ფუნქციონირებადი სასამართლო, გამყარებული კანონის უზენაესობა, საჯარო სამსახურის გაზრდილი ანგარიშვალდებულება და გამჭვირვალობა და სხვა.

ითვალისწინებს თუ არა „ასოცირების შესახებ შეთანხმება“ ევროკავშირში გაწევრიანებას?

„ასოცირების შესახებ შეთანხმება“ არ ითვალისწინებს ევროკავშირში გაწევრიანებას, თუმცა, შეთანხმება ევროკავშირთან და მის კანონმდებლობასთან (acquis)[3] დაახლოვების იმდენად მაღალ დონეს მოიცავს, რომ მისი ეფექტიანი განხორციელება, ფაქტობრივად, შეუქცევადს ხდის ქვეყნის ევროპეიზაციის პროცესს. „ასოცირების შესახებ შეთანხმება“ მიზნად ისახავს ევროკავშირთან პოლიტიკურ ასოცირებასა და ეტაპობრივ ეკონომიკურ ინტეგრაციას. შეთანხმება საქართველო-ევროკავშირის მომავალი ურთიერთობისთვის გრძელვადიან საფუძველს ქმნის, თუმცა, არ გამორიცხავს ურთიერთობის სამომავლო განვითარებას ევროკავშირის ხელშეკრულების (Treaty on European Union)[4] შესაბამისად.[5]

„ასოცირების შესახებ შეთანხმების“ პრეამბულაში ნათქვამია, რომ მხარეთა საერთო სურვილია, შემდგომში განავითარონ, გააძლიერონ და გააღრმავონ ურთიერთობები ამბიციური და ინოვაციური გზით; „ასოცირების შესახებ შეთანხმება“ არ შეზღუდავს და ღიას დატოვებს ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ურთიერთობების სამომავლო პროგრესული განვითარების გზას.

[3] acquis communautaire - ევროკავშირის სამართლებრივი აქტების ერთობლიობა.
[4] ევროკავშირის ხელშეკრულება (Treaty on European Union) (მაასტრიხტის ხელშეკრულება) ძალაშია 1993 წლიდან და „ევროკავშირის ფუნქციონირების შესახებ ხელშეკრულებასთან“ (*Treaty on the Functioning of the European Union)* (რომის ხელშეკრულება) ერთად წარმოადგენს ევროკავშირის ერთ-ერთ მთავარ სამართლებრივ საფუძველს.
[5] ევროკავშირის ხელშეკრულების 49-ე მუხლის მიხედვით, ნებისმიერ ევროპულ ქვეყანას, რომელიც პატივს სცემს ევროკავშირის ფასეულობებს, შეუძლია განაცხადი გააკეთოს ევროკავშირში გაწევრიანებაზე.

შეთანხმებაში აღიარებულია საქართველოს ევროპული მისწრაფებები და ევროპული არჩევანი და აღნიშნულია, რომ ის საერთო ღირებულებები, რომლებსაც ეფუძნება ევროკავშირი – დემოკრატია, ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვა და კანონის უზენაესობა – ასევე წარმოადგენს პოლიტიკური ასოცირებისა და ეკონომიკური ინტეგრაციის ქვაკუთხედს. ამასთან, ნათქვამია, რომ საქართველო, როგორც აღმოსავლეთ ევროპული ქვეყანა, ვალდებულია იხელმძღვანელოს ამ ღირებულებებით და ხელი შეუწყოს მათ დამკვიდრებას.

შეთანხმებაში ასევე აღნიშნულია, რომ საქართველოსა და ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოებს გააჩნიათ ისტორიული კავშირები და საერთო ღირებულებები.

რა არის ნათქვამი შეთანხმებაში კონფლიქტის მოგვარებაზე?

შეთანხმებაში გამოხატულია სრული პატივისცემა საქართველოს დამოუკიდებლობის, სუვერენიტეტის, ტერიტორიული მთლიანობისა და საერთაშორისოდ აღიარებული საზღვრების ურღვევობის პრინციპების მიმართ და ასევე, აღნიშნულია ევროკავშირის ვალდებულება მხარი დაუჭიროს კონფლიქტის მშვიდობიან მოგვარებას.

ამასთან, მითითებულია მხარეთა ვალდებულება, ევროკავშირთან საქართველოს მჭიდრო პოლიტიკური ასოცირებისა და ეკონომიკური ინტეგრაციის შედეგად მიღებული სარგებელი გაავრცელონ საქართველოს ყველა მოქალაქეზე, კონფლიქტის შედეგად დაშორიშორებული საზოგადოების ჩათვლით.

აღსანიშნავია, რომ „ასოცირების შესახებ შეთანხმების" თავდაპირველი პროექტი არ ითვალისწინებდა ცალკე მუხლს კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარების თაობაზე და ეს მუხლი გაჩნდა საქართველოს მხრიდან მომლაპარაკებელი დელეგაციის ძალისხმევის შედეგად. შესაბამისად, შეთანხმებაში ჯეროვანი ყურადღება დაეთმო საქართველოსთვის უმნიშვნელოვანეს საკითხს.

შეთანხმებაში მხარეები კიდევ ერთხელ აღნიშნავენ თავიანთ ვალდებულებას კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარების კუთხით, საქართველოს სუვერენიტეტისა და საერთაშორისოდ აღიარებულ საზღვრებში მისი ტერიტორიული მთლიანობის სრული პატივისცემით. ასევე, განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა კონფლიქტის შემდგომი რეაბილიტაციისა და შერიგებისადმი მიმართული ძალისხმევის ერთობლივ ხელშეწყობას. კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარება იქნება, როგორც მხარეთა შორის, ასევე, სხვა შესაბამის საერთაშორისო აქტორებთან, პოლიტიკური დიალოგის ერთ-ერთი მთავარი თემა.

მხარეები აღიარებენ 2008 წლის 12 აგვისტოს ექვს-პუნქტიანი ცეცხლის შეწყვეტის შეთანხმებისა და მისი შემდგომი საიმპლემენტაციო ზომების[6] სრულად შესრულების, ერთობლივი ძალისხმევით განხორციელებული არაღიარებისა და ჩართულობის პოლიტიკის, ჟენევის საერთაშორისო მოლაპარაკებებისა და საერთაშორისო სამართლის პრინციპების შესაბამისად, ყველა იძულებით გადაადგილებულ პირთა და ლტოლვილთა საკუთარ საცხოვრებელ ადგილებზე უსაფრთხო და ღირსეული დაბრუნების და ადგილზე ქმედითი საერთაშორისო ჩართულობის, მათ შორის, საჭიროების შემთხვევაში, ევროკავშირის ჩართულობის მნიშვნელობას.

მხარეები ხელს შეუწყობენ ეტაპობრივ დაახლოვებას საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის სფეროში, ერთიანი უსაფრთხოებისა და თავდაცვის პოლიტიკის ჩათვლით. მხარეები აცხადებენ, რომ უცხო ქვეყნის შეიარაღებული ძალების თავიანთ ტერიტორიაზე განლაგება უნდა მოხდეს მხოლოდ მასპინძელი სახელმწიფოს მკაფიო თანხმობის საფუძველზე, საერთაშორისო სამართლის შესაბამისად.

მხარეები გააძლიერებენ პრაქტიკულ თანამშრომლობას კონფლიქტის პრევენციისა და კრიზისის მართვის კუთხით, განსაკუთრებით ევროკავშირის სამოქალაქო და სამხედრო კრიზისის მართვის ოპერაციებში, ასევე შესაბამის სწავლებებსა და წვრთნებში საქართველოს შესაძლო მონაწილეობის გათვალისწინებით.

რას ითვალისწინებს შეთანხმება ევროკავშირთან სავიზო რეჟიმის ლიბერალიზაციასთან დაკავშირებით?

შეთანხმების შესაბამის ნაწილში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს მოქალაქეთა მობილურობის ხელშეწყობას, მათ შორის, შესაბამის ეტაპზე უვიზო რეჟიმის შემოღებას, კარგად მართულ და უსაფრთხო გარემოში.

თუმცა, აღსანიშნავია, რომ სავიზო რეჟიმის ლიბერალიზაცია ევროკავშირთან თანამშრომლობის ფარგლებში დამოუკიდებელი პროცესია, რომელიც საქართველო-ევროკავშირის სავიზო დიალოგის ფორმატში მიმდინარეობს. ევროკავშირთან უვიზო რეჟიმის მიღწევის ერთ-ერთ მთავარ წინაპირობას „სავიზო რეჟიმის ლიბერალიზაციის სამოქმედო გეგმის" ეფექტიანი შესრულება წარმოადგენს. საქართველოს მიერ სავიზო რეჟიმის ლიბერალიზაციის სამოქმედო გეგმის წარმატებით განხორციელების, ევროკავშირის მიერ საქართველოსთვის სავიზო რეჟიმის გაუქმების გავლენის შეფასებისა და შესაბამისი პოლიტიკური გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ, შემოღებული იქნება საქართველოს

[6] ევროკავშირის განმარტებით, საქართველოში ევროკავშირის მონიტორინგის მისიის (EUMM) განთავსების თაობაზე ევროკავშირის გადაწყვეტილების საფუძველს სწორედ 2008 წლის 12 აგვისტოს ექვს-პუნქტიანი ცეცხლის შეწყვეტის შეთანხმების 8 სექტემბრის საიმპლემენტაციო ღონისძიებები წარმოადგენდა.

მოქალაქეებისთვის ევროკავშირის წევრ, შენგენის სივრცის ქვეყნებში უვიზო მიმოსვლის რეჟიმი. საქართველოსა და ევროკავშირს შორის უვიზო მიმოსვლის პერსპექტივა „აღმოსავლეთ პარტნიორობის" ერთ-ერთი მთავარი კომპონენტი, ხალხთა შორის კონტაქტების გააქტიურების ძირითადი ინსტრუმენტი და ევროკავშირთან შემდგომი დაახლოვების ეფექტური საშუალებაა.

რას ითვალისწინებს შეთანხმება დემოკრატიული რეფორმების კუთხით?

შეთანხმება ითვალისწინებს საქართველო-ევროკავშირის მჭიდრო თანამშრომლობას მართლმსაჯულების, თავისუფლებისა და უსაფრთხოების სფეროში მიმდინარე რეფორმის კუთხით. ამ მიმართულებით განსაზღვრულია კანონის უზენაესობისა და ადამიანის უფლებათა პატივისცემის უზრუნველყოფა, როგორც მართლმსაჯულების, თავისუფლებისა და უსაფრთხოების სფეროში მიმდინარე თანამშრომლობის საფუძველი.
შეთანხმება ადგენს იმ კონკრეტულ სფეროებს, რომლებშიც საქართველომ ევროკავშირის ხელშეწყობით უნდა გაატაროს პროგრესული რეფორმები, ესენია: სასამართლო ხელისუფლების დამოუკიდებლობის გაზრდა, მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობა და სამართლიანი სასამართლოს უფლების უზრუნველყოფა; მიგრაციის მართვა და ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) წინააღმდეგ ეფექტური ბრძოლა; ორგანიზებული დანაშაულისა და კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლა; უკანონო ნარკოტიკული საშუალებების ბრუნვის პრევენცია და მის წინააღმდეგ აქტიური ბრძოლა; პერსონალურ მონაცემთა დაცვის უზრუნველყოფა და ტერორიზმის დაფინანსების პრევენცია.

შეთანხმებით ასევე გათვალისწინებულია თანამშრომლობა ორმხრივი სამართლებრივი დახმარების კუთხით. ეს, საჭიროების შემთხვევაში, მოიცავს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციისა და ევროპის საბჭოს შესაბამის საერთაშორისო აქტებთან მიერთებასა და მათ იმპლემენტაციას, ასევე ევროკავშირის სამართლებრივი თანამშრომლობის სააგენტოსთან (EUROJUST) მჭიდრო თანამშრომლობას.

რა არის ნათქვამი შეთანხმებაში უმცირესობათა უფლებებზე?

„ასოცირების შესახებ შეთანხმებით" მხარეები ვალდებულებას იღებენ შემდგომში გააძლიერონ მხარეთა საერთო ღირებულებებზე დაფუძნებული ძირითადი თავისუფლებების, ადამიანის უფლებების, მათ შორის იმ პირების უფლებების, რომლებიც მიეკუთვნებიან უმცირესობებს, დემოკრატიული პრინციპების, კანონის უზენაესობისა და კარგი მმართველობის პატივისცემა.

ადამიანის უფლებების, მათ შორის იმ პირთა უფლებების, რომლებიც მიეკუთვნებიან უმცირესობებს, პატივისცემა წარმოადგენს საერთაშორისო სამართლის პრინციპს და ევროკავშირის ერთ-ერთ მთავარ ღირებულებას.

რა გავლენას მოახდენს შეთანხმება დარგობრივი პოლიტიკის სფეროებზე?

„ასოცირების შესახებ შეთანხმება“ საქართველოს ევროკავშირთან დაახლოვების სამოქმედო გეგმაა, რომელიც ქვეყნის პოლიტიკური, სოციალური და ეკონომიკური ცხოვრების თითქმის ყველა სფეროს მოიცავს. დარგობრივი პოლიტიკის სფეროებში თანამშრომლობა მიზნად ისახავს საქართველოს ეტაპობრივ დაახლოვებას ევროკავშირის სტანდარტებთან. ზოგიერთ თავს აქვს დანართი, სადაც დეტალურად არის გაწერილი კონკრეტულ სფეროში საკანონმდებლო ცვლილებებისა და ინსტიტუციური რეფორმების გატარების ვადები.
შეთანხმება ითვალისწინებს თითოეულ სფეროში თანამშრომლობის გაღრმავებას, გამოცდილების გაზიარებასა და ევროკავშირის მხრიდან შესაბამისი რეფორმების მხარდაჭერას.

„ასოცირების შესახებ შეთანხმების“ გაფორმება ხელს შეუწყობს:

- **ეკონომიკური რეფორმების პროცესს და ქმედითი, ფუნქციონირებადი და ეფექტიანი საბაზრო ეკონომიკის განვითარებას.** მხარეები ვალდებულებას იღებენ ერთმანეთს გაუზიარონ გამოცდილება, ექსპერტული მოსაზრებები და დანერგონ საუკეთესო პრაქტიკა ისეთ სფეროებში, როგორიცაა საჯარო ფინანსები, ფინანსური, მონეტარული და სავალუტო სექტორის პოლიტიკა და ეკონომიკური სტატისტიკა.
- **სახელმწიფო სექტორის შიდა ფინანსური კონტროლისა და გარე აუდიტის განვითარებას.** კერძოდ, ერთობლივი პროგრამების შექმნის, ინფორმაციისა და გამოცდილების გაცვლის, ასევე, პერსონალის გაცვლისა და ტრეინინგის გზით მოხდება ფუნქციონალურად დამოუკიდებელი შიდა აუდიტის მექანიზმის შემუშავება და განვითარება.
- **საგადასახადო სფეროში ეფექტიანი მმართველობის გაძლიერებას,** ეკონომიკური ურთიერთობების გაღრმავების, ვაჭრობის განვითარებისა და დამატებითი ინვესტიციების მოზიდვის მიზნით.
- **ეროვნული სტატისტიკის სისტემის შესაძლებლობების განვითარებას** დროული, საერთაშორისო დონეზე შედარებადი და საიმედო სტატისტიკური მონაცემების უზრუნველყოფის გზით.
- **ევროკავშირთან სატრანსპორტო სფეროში თანამშრომლობის განვითარებას,** ევროკავშირის სატრანსპორტო და საკომუნიკაციო ქსელებში ჩართვას, საგზაო, სარკინიგზო, საავიაციო და საზღვაო ტრანსპორტში ევროკავშირის ნორმებისა და სტანდარტების დანერგვას.
- **საქართველოს ენერგოუსაფრთხოების განმტკიცებას,** მათ შორის ევროპულ კანონმდებლობასთან დაახლოვებას და თანამშრომლობის განვითარებას ისეთი მიმართულებებით, როგორიცაა ელექტროენერგეტიკა, ბუნებრივი აირისა და ნავთობის მოძიება, მოპოვება და ტრანზიტი, განახლებადი ენერგია და ენერგოეფექტიანობა. ასევე, შეთანხმება ითვალისწინებს საქართველოს ევროპის ენერგეტიკულ გაერთიანებაში გაწევრიანების შესაძლებლობას.
- **გარემოს დაცვის სფეროში ევროპული სტანდარტების ეტაპობრივ დანერგვას,** რაც მიზნად ისახავს უსაფრთხო გარემოს შენარჩუნებას, დაცვას, გაუმჯობესებასა და

რეაბილიტაციას. მხარეები ვალდებულებას იღებენ, შეიმუშაონ ბუნების დაცვის ერთობლივი პროგრამები, უზრუნველყონ ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნება და დაიცვან გარემო საწარმოო დაბინძურებისაგან. საკანონმდებლო დაახლოვება განხორციელდება გარემოს დაცვის ისეთ სექტორებში, როგორიცაა: ჰაერისა და წყლის ხარისხი, ნარჩენებისა და ქიმიური ნივთიერებების მართვა, გარემოზე ზემოქმედების შეფასება და გარემოს სტრატეგიული შეფასება.

- **კლიმატური ცვლილების წინააღმდეგ ბრძოლის კუთხით თანამშრომლობის გაღრმავებას.** ამ მხრივ, საქართველო და ევროკავშირი განავითარებენ ნახშირბადის დაბალი შემცველობის ტექნოლოგიებს და ხელს შეუწყობენ მათ გამოყენებასა და გავრცელებას.
- **მრეწველობის სფეროში ევროპული სტანდარტებისა და ნორმების ეტაპობრივ დანერგვას,** რაც გულისხმობს ბიზნეს გარემოს გაუმჯობესებას, ასევე, მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებას. შესაბამისად, ევროკავშირის ბაზარზე სამრეწველო პროდუქციის ექსპორტის ზრდას და ამ ბაზარზე ქართული სამრეწველო პროდუქციის დამკვიდრებას;
- **კორპორაციული სამართალის, საბუღალტრო აღრიცხვის, აუდიტის და კორპორაციული მმართველობის სფეროებში თანამშრომლობის გაღრმავებას,** რაც მიზნად ისახავს საქართველოსა და ევროკავშირს შორის სავაჭრო ბრუნვისა და ეკონომიკური თანამშრომლობის ზრდას.
- **ფინანსური მომსახურების, საბანკო და სადაზღვევო სფეროებში თანამშრომლობის განვითარებას,** რაც გულისხმობს ღია საბაზრო ეკონომიკისათვის საჭირო ფინანსური მომსახურების რეგულაციის შემუშავებას, ინვესტორების ეფექტიან და ადექვატურ დაცვას და დამოუკიდებელი და ეფექტიანი ზედამხედველობის მექანიზმის შექმნას.
- **ელექტრონული კომუნიკაციების სფეროში თანამშრომლობის გაღრმავებას**, ეროვნული მარეგულირებლის დამოუკიდებლობისა და ადმინისტრაციული შესაძლებლობების გაძლიერების უზრუნველსაყოფად. ამასთან, შეთანხმება ასევე ითვალისწინებს, ელექტრონული კომუნიკაციების სექტორში პროდუქტისა და მომსახურების ბაზრების განსაზღვრას, გადაწყვეტილებების გასაჩივრების ეფექტური მექანიზმის შექმნას და პერსონალური მონაცემების დამუშავების პროცესში პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობისა და კონფიდენციალურობის უფლების უზრუნველყოფას.
- **ტურიზმის სფეროში თანამშრომლობის გაღრმავებას.** დაგეგმილი ღონისძიებები მიზნად ისახავს ქვეყნის ტურისტული პოტენციალის ზრდასა და ტურისტული ნაკადის მატებას.
- **სოფლის მეურნეობის სფეროში ევროპული სტანდარტებისა და ნორმების ეტაპობრივ დანერგვას.** ასევე, ცენტრალურ და ადგილობრივ დონეზე ადმინისტრაციული შესაძლებლობების განვითარებას; სასოფლო-სამეურნეო პოლიტიკის ევროკავშირის რეგულაციებისა და საუკეთესო პრაქტიკის შესაბამისად დაგეგმვას, შეფასებასა და იმპლემენტაციას. ამასთან, მოხდება წარმოების მოდერნიზაცია და სოფლის მეურნეობის სექტორის კონკურენტუნარიანობის ამაღლება.
- **მეთევზეობის სფეროში თანამშრომლობის გაღრმავებას,** არსებული რესურსების კონსერვაციის, სწორი მართვის, კონტროლის, მონაცემთა შეგროვების და უკანონო

თევზჭერის წინააღმდეგ ბრძოლის საკითხებზე. ასევე, მხარეები ხელს შეუწყობენ შავი ზღვის რეგიონალურ თანამშრომლობასა და თევზჭერის შესაბამის რეგიონალურ ორგანიზაციებთან ურთიერთობებს.

- **თანამშრომლობის განვითარებას სამეცნიერო კვლევებისა და ტექნოლოგიების სფეროში.** მხარეები ვალდებულებას იღებენ, განახორციელონ ინტელექტუალური საკუთრების უფლების სათანადო და ეფექტიანი დაცვა, შექმნან ერთობლივი კვლევითი პროგრამები, ჩაატარონ ტრენინგები და გაცვლითი პროგრამები მეცნიერების, მკვლევარებისა და სხვა სამეცნიერო-კვლევითი პერსონალისათვის.
- **მომხმარებელთა უფლებების დაცვას,** რაც გულისხმობს: შესაბამისი კანონმდებლობის დახვეწასა და ევროკავშირის შესაბამისი სტანდარტების დანერგვას, საქართველოსა და ევროკავშირის მომხმარებელთა უფლებების დამცველ დამოუკიდებელ ასოციაციებს შორის კონტაქტების გაღრმავებას, ინფორმაციისა და გამოცდილების ურთიერთგაცვლას;
- **დასაქმების, სოციალური დაცვისა და თანაბარი შესაძლებლობების სფეროში თანამშრომლობის გაღრმავებას.** საქართველო მოახდენს ეტაპობრივ საკანონმდებლო დაახლოვებას ქვეყანაში ღირსეული შრომის პირობების შესაქმნელად. ამ მიზნით, შემუშავდება ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისი დასაქმების პოლიტიკა, სამუშაო უსაფრთხოების ნორმები და ანტიდისკრიმინაციული და სოციალური დაცვის მექანიზმები. ასევე, უზრუნველყოფილი იქნება სოციალური ჩართულობა და გენდერული თანასწორობა.
- **ჯანდაცვის სისტემის მოდერნიზებას და ევროპული სტანდარტების ეტაპობრივ დანერგვას.** კერძოდ, ჯანდაცვის სფეროში რეფორმების გაგრძელებას, ერთობლივი პროგრამების შექმნასა და მაღალი ხარისხის ჯანდაცვის უზრუნველყოფას. საკანონმდებლო დაახლოვება მოხდება ისეთ სფეროებში, როგორიცაა: ადამიანური რესურსების განვითარება, მმართველობისა და დაფინანსების სრულყოფა, ეპიდემიოლოგიური დაკვირვება და გადამდებ დაავადებათა კონტროლი, საგანგებო სიტუაციების მიმართ მზაობა, ხელოვნურ ნივთიერებათა ხარისხი და უსაფრთხოება და არაგადამდებ დაავადებათა პრევენცია და კონტროლი.
- **განათლების ხარისხის ამაღლებას** და ამ მიზნით, საკანონმდებლო ჰარმონიზაციას, კვალიფიკაციებისა და კომპეტენციების ერთიანი ჩარჩოს შექმნას და საგანმანათლებლო კრედიტების (ქულების) ევროპული სისტემის შემოღებას.
- **კულტურის სფეროში თანამშრომლობის გაღრმავებას,** რაც გულისხმობს კულტურის პოლიტიკის შესახებ დიალოგის წარმოებას, კულტურული მრავალფეროვნების დაცვის ხელშეწყობას, ხელოვნებისა და ხელოვანთა მობილურობის მხარდაჭერას, ევროკავშირის საუკეთესო გამოცდილების შესაბამისად კულტურული და ისტორიული მემკვიდრეობის შენარჩუნებასა და სათანადოდ დაცვას, ქვეყნის სიცოცხლისუნარიანი განვითარების უზრუნველსაყოფად.
- **აუდიოვიზუალურ და მედიის სფეროებში ევროპული სტანდარტების ეტაპობრივ დანერგვას,** მედიის დამოუკიდებლობის ზრდას, პროფესიონალთა ტრენინგებს, მხარეებს შორის ინფორმაციის რეგულარულ გაცვლასა და კინოსა და ტელევიზიის სფეროებში თანაწარმოებების წახალისებას.

- **სპორტისა და ფიზიკური აქტივობის სფეროში ევროკავშირის გამოცდილების გაზიარებასა და საუკეთესო პრაქტიკის დანერგვას.** ამ მიზნის განსახორციელებლად, მხარეები ხელს შეუწყობენ ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრებას, სპორტის სოციალური და საგანმანათლებლო ფასეულობების განვითარებასა და სპორტსმენთა მობილურობას. ასევე, მიიღებენ პრევენციულ ზომებს დოპინგის გამოყენების, სპორტში რასიზმისა და ძალადობის გავრცელების წინააღმდეგ.
- **ევროკავშირისა და საქართველოს სამოქალაქო საზოგადოებებს შორის დიალოგისა და თანამშრომლობის გაღრმავებას;** მხარეები ვალდებულებას იღებენ სახელმწიფო სტრუქტურებსა და სამოქალაქო საზოგადოებას შორის ღია, გამჭირვალე და რეგულარული დიალოგის გზით უზრუნველყონ მნიშვნელოვანი სახელმწიფო გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში სამოქალაქო საზოგადოების სრულფასოვანი მონაწილეობა.
- **ქმედითი და ეფექტიანი რეგიონალური განვითარების პოლიტიკის შემუშავებასა და განხორციელებას** რეგიონალური განვითარების პროცესში ჩართულ ყველა მხარეს შორის პარტნიორობის კონსოლიდაციისა და თვითმმართველობების გაძლიერების გზით. ასევე, მხარეები შეიმუშავებენ რეგიონალური განვითარების ერთობლივ პროგრამებს.
- **ბუნებრივი და ხელოვნური კატასტროფების მართვის სფეროში თანამშრომლობის გაღრმავებას.** მხარეები ვალდებულებას იღებენ გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევებში უზრუნველყონ კოორდინირებული დახმარება. ასევე, მოახდინონ ინფორმაციის რეგულარული გაცვლა, მათ შორის, საგანგებო სიტუაციების დროს მესამე ქვეყნისათვის გაწეული დახმარებების შესახებ.
- **საქართველოს მონაწილეობას ევროკავშირის პროგრამებსა და სააგენტოებში,** რაც ევროკავშირთან დარგობრივი თანამშრომლობის გაღრმავების ახალ შესაძლებლობებს ქმნის. ევროკავშირის პროგრამებში მონაწილეობა ხელს შეუწყობს საქართველოს მთავრობის ძალისხმევას რეფორმების განხორციელების პროცესში, ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოვებასა და სხვადასხვა სექტორში საუკეთესო ევროპული გამოცდილების გაზიარებას.

რა პერსპექტივებს ითვალისწინებს შეთანხმება განათლებისა და მეცნიერების სფეროში?

შეთანხმება ითვალისწინებს საქართველოს დაახლოვებას ევროკავშირის პოლიტიკასა და პრაქტიკასთან განათლებისა და მეცნიერების სფეროში, განსაკუთრებული აქცენტით უმაღლეს განათლებაზე. უმაღლესი განათლების ხარისხის ამაღლება თანხვედრაში უნდა მოვიდეს ევროკავშირის „უმაღლესი განათლების მოდერნიზაციის დღის წესრიგსა“ *(Modernisation Agenda for Higher Education)* და ბოლონიის პროცესთან.

გაძლიერდება თანამშრომლობა აკადემიურ სფეროში, რაც გულისხმობს, როგორც ინსტიტუციური თანამშრომლობის გაზრდას ევროკავშირის წევრი ქვეყნებისა და საქართველოს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებს შორის, ასევე ევროპული გამოცდილების გაზიარებას კურიკულუმების შემუშავების, უნივერსიტეტების ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების, ადმინისტრირების ახალი მეთოდების დანერგვისა და

სხვა საკითხებში, ასევე სტუდენტებისა და უნივერსიტეტების აკადემიური და ადმინისტრაციული პერსონალის გაცვლითი პროგრამების გაზრდასა და პარტნიორი ქვეყნების სტუდენტების მონაწილეობას ერთობლივ სამაგისტრო ხარისხის პროგრამების სრულ ციკლში. შესაბამისად, გაიზრდება ხარისხიანი ევროპული განათლების ხელმისაწვდომობა ქართველი სტუდენტებისთვის ევროპულ სასტიპენდიო და გაცვლით პროგრამებში მონაწილეობის გზით, რაც ასევე ხელს შეუწყობს საქართველოს ინტეგრირებას ევროკავშირის საგანმანათლებლო და სამეცნიერო სივრცეში. ამასთან, შეთანხმება ხელმისაწვდომს გახდის ქართველი მეცნიერებისთვის პარტნიორი ქვეყნების შესაბამის პროგრამებს, გაზრდის ქართველ მკვლევართა ჩართულობას ევროკავშირის ჩარჩო კვლევით პროგრამაში, ხელს შეუწყობს ერთობლივი პროექტების განხორციელებას, მკვლევარების გაცვლასა და სხვა.

შეთანხმება ითვალისწინებს აგრეთვე მთელი ცხოვრების მანძილზე სწავლა-სწავლების წახალისებასა და თანამშრომლობას პროფესიული განათლებისა და პროფესიული დარგების განვითარების მიზნით, რაც, ხელს შეუწყობს დასაქმებას.

გაღრმავდება თუ არა საქართველო-ევროკავშირის პოლიტიკური დიალოგი?

შეთანხმება ითვალისწინებს საქართველო-ევროკავშირის პოლიტიკური დიალოგის გაღრმავებას საერთო ინტერესთა ყველა სფეროში, საგარეო და უსაფრთხოების საკითხებისა და შიდასახელმწიფოებრიფი რეფორმების ჩათვლით, რაც ხელს შეუწყობს ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ურთიერთობების გაძლიერებას, ამბიციური და ინოვაციური გზების მეშვეობით.

„ასოცირების შესახებ შეთანხმების" განხორციელების მონიტორინგის მიზნით შეიქმნება **ასოცირების საბჭო** *(მინისტრების დონეზე).* „ასოცირების შესახებ შეთანხმების" გამოყენებისა და შესრულების ზედამხედველობისა და მონიტორინგის გარდა, ასოცირების საბჭო განიხილავს შეთანხმების ფარგლებში წარმოშობილ ნებისმიერ მნიშვნელოვან და საერთო ინტერესთა სფეროში შემავალ, სხვა ორმხრივ თუ მრავალმხრივ საკითხს. ასოცირების საბჭოს გადაწყვეტილებები სავალდებულო იქნება მხარეებისთვის.

ასოციერების კომიტეტი *(მინისტრის მოადგილეების დონეზე)* ასოცირების საბჭოს დაეხმარება თავისი მოვალეობებისა და ფუნქციების შესრულებაში. ასოცირების კომიტეტი ასევე შეიკრიბება სპეციალური ფორმით *(ე.წ. ვაჭრობის კომიტეტი),* რათა განიხილოს ყველა საკითხი, რაც უკავშირდება შეთანხმების ვაჭრობისა და ვაჭრობასთან დაკავშირებულ საკითხებს (DC FTA).

ასოცირების კომიტეტს დაეხმარება სპეციალურად შექმნილი, **თემატური ქვე-კომიტეტები.** ქვე-კომიტეტები შეიკრიბება საჯარო მოხელეების დონეზე და განიხილავს კონკრეტულ სფეროსთან დაკავშირებულ საკითხებს.

„ასოცირების შესახებ შეთანხმების“ თაობაზე აზრთა გაცვლა-გამოცვლის მიზნით, ევროპარლამენტისა და საქართველოს პარლამენტის წევრთა მიერ შეიქმნება **საპარლამენტო ასოცირების კომიტეტი.** საპარლამენტო ასოცირების კომიტეტს შეეძლება ასოცირების საბჭოსგან მოითხოვოს შესაბამისი ინფორმაცია შეთანხმების იმპლემენტაციასთან დაკავშირებით. საპარლამენტო ასოცირების კომიტეტს შეეძლება შექმნას საპარლამენტო ასოცირების ქვე-კომიტეტები.

რა როლი ექნება „ასოცირების შესახებ შეთანხმების“ პროცესში სამოქალაქო საზოგადოებას?

„ასოცირების შესახებ შეთანხმების“ მიხედვით, შეთანხმების იმპლემენტაციის თაობაზე სამოქალაქო საზოგადოების ინფორმირებისა და პროცესებში მათი ჩართულობის მიზნით, შეიქმნება **სამოქალაქო საზოგადოების პლატფორმა,** რომელიც შედგება ევროკავშირის მხრიდან სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლებისგან, ევროპის ეკონომიკური და სოციალური კომიტეტის (European Economic and Social Committee) წევრების ჩათვლით, და საქართველოს მხრიდან სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლებისგან, აღმოსავლეთ პარტნიორობის სამოქალაქო საზოგადოების ფორუმის ეროვნული პლატფორმის წარმომადგენელთა ჩათვლით. სამოქალაქო საზოგადოების პლატფორმა ინფორმირებული იქნება ასოცირების საბჭოს გადაწყვეტილებებისა და რეკომენდაციების შესახებ. სამოქალაქო საზოგადოების პლატფორმას შეუძლია ასოცირების საბჭოსათვის რეკომენდაციების მიცემა.

როგორ მოხდება ევროკავშირის კანონმდებლობასთან საქართველოს კანონმდებლობის დაახლოვება?

„ასოცირების შესახებ შეთანხმების“ ზოგიერთ თავს ახლავს დანართი (სულ 34), რომელშიც მოცემულია ევროკავშირის კონკრეტული სამართლებრივი აქტები და მათთან საქართველოს კანონმდებლობის დაახლოვების ვადები. შესაბამისად, საქართველოს ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოვება მოხდება ეტაპობრივად, შეთანხმებული ვადების მიხედვით.

როგორ დაეხმარება ევროკავშირი საქართველოს შეთანხმების იმპლემენტაციაში?

შეთანხმებით საქართველო იღებს ვალდებულებას შესაბამის სფეროებში საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან პროგრესული დაახლოვებისა და მისი ეფექტიანი იმპლემენტაციის კუთხით; ასევე ვალდებულებას, შესაბამისად განავითაროს თავისი ადმინისტრაციული და ინსტიტუციური ინფრასტრუქტურა. ევროკავშირი, თავის მხრივ, აღნიშნულის ხელშეწყობის მიზნით, საქართველოს გაუწევს შესაბამის პოლიტიკურ, ტექნიკურ და ფინანსურ დახმარებას.

შეთანხმებით განსაზღვრული მიზნების მისაღწევად, ევროკავშირის ტექნიკური და ფინანსური დახმარება განხორციელდება შესაბამისი მექანიზმებისა და ინსტრუმენტების მეშვეობით. საქართველო ასევე გააააქტიურებს თანამშრომლობას ევროპის საინვესტიციო ბანკთან (EIB) ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკთან (EBRD) და სხვა საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებთან.

საქართველოს „ასოცირების შესახებ შეთანხმების“ განხორციელებაში ასევე დახმარებას გაუწევენ ევროკავშირის წევრი ქვეყნები და სხვა დონორები, საკუთარი დახმარების პროგრამების მეშვეობით.

ვრცელდება თუ არა შეთანხმება საქართველოს აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთი რეგიონებზე?

„ასოცირების შესახებ შეთანხმება“ ვრცელდება, ერთის მხრივ, ევროკავშირის ტერიტორიაზე და მეორეს მხრივ, საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე საერთაშორისოდ აღიარებული საზღვრების ფარგლებში.

შეთანხმების გამოყენება საქართველოს აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთი რეგიონებთან მიმართებით, რომლებზეც საქართველოს მთავრობა ვერ ახორციელებს ეფექტურ კონტროლს, დაიწყება მას შემდეგ, რაც საქართველოს მთავრობა ქვეყნის მთელს ტერიტორიაზე უზრუნველყოფს შეთანხმების სრულ იმპლემენტაციას. აღნიშნული აიხსნება იმით, რომ შეთანხმებით მონიჭებული უფლებებით სარგებლობისთვის აუცილებელია შესაბამისი ვალდებულებების შესრულება. შესაბამისად, შეთანხმება საქართველოს ოკუპირებულ რეგიონებზე გავრცელდება მაშინ, როდესაც საქართველო შეძლებს შესაბამისი ვალდებულებების შესრულებას ამ ტერიტორიებზეც.

როდის ამოქმედდება შეთანხმება?

„ასოცირების შესახებ შეთანხმების“ პარაფირება მოხდა „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ ვილნიუსის სამიტზე 2013 წლის 29 ნოემბერს. ტექსტის პარაფირებით, მხარეები ცნობენ, რომ მოლაპარაკებული ტექსტი მათთვის მისაღებია და ტექსტმა აღარ უნდა განიცადოს შინაარსობრივი ცვლილებები. პარაფირების შემდეგ, შეთანხმების ხელმოწერისთვის მოსამზადებლად, შიდა პროცედურების გათვალისწინებით, ევროკავშირის მხარეს დაახლოებით 9-10 თვე სჭირდება. შესაბამისად, შეთანხმების ხელმოწერა იგეგმება 2014 წლის ზაფხულში. შეთანხმების ხელმოწერის შემდეგ, მის ძალაში სრულად შესასვლელად საჭიროა შეთანხმების რატიფიცირება საქართველოს პარლამენტის, ევროპარლამენტის და ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ეროვნული პარლამენტების მიერ.

შეთანხმების ხელმოწერის შემდეგ, მის ძალაში სრულად შესვლამდე, მოხდება ევროკავშირის კომპეტენციის საკითხების დროებითი გამოყენება (provisional application). დროებითი

გამოყენება შეეხება ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის ნაწილს *(საქონლით და მომსახურებით ვაჭრობა, სანიტარიული და ფიტოსანიტარიული ნორმები, ინტელექტუალური საკუთრების დაცვა, კონკურენციის პოლიტიკა და სხვა)* ასევე, დარგობრივი თანამშრომლობის თავების უმრავლესობას *(მაგ., ტრანსპორტი, ენერგეტიკა, გარემოს დაცვა და სხვა)* და შეთანხმების რამდენიმე სხვა მუხლს *(მათ შორის ინსტიტუციურ დებულებებს, რაც ითვალისწინებს საქართველო-ევროკავშირის პოლიტიკური დიალოგის ინსტიტუტების გაძლიერებას).* საერთო ჯამში, ძალაში სრულად შესვლამდე, შეთანხმების უდიდესი ნაწილი (დაახლოებით 70 %) ამოქმედდება. შეთანხმების დროებითი გამოყენებისთვის საჭიროა ევროკავშირის საბჭოს მიერ შესაბამისი გადაწყვეტილების მიღება და საქართველოს პარლამენტის მიერ შეთანხმების რატიფიცირება.

რა არის ასოცირების დღის წესრიგი?

საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების დღის წესრიგის (Association Agenda) მიზანია „ასოცირების შესახებ შეთანხმების“ განხორციელებისთვის მომზადებისა და მისი ეფექტიანი იმპლემენტაციის ხელშეწყობა. ასოცირების დღის წესრიგი წარმოადგენს „ასოცირების შესახებ შეთანხმებით“ აღებული ვალდებულებების პრიორიტეტული საკითხების სამწლიან (2014-2016) გეგმას. ამჟამად, მხარეთა შორის მიმდინარეობს მოლაპარაკებები ასოცირების დღის წესრიგის შეთანხმების მიზნით.